

MESEDÉLUTÁN.

— Novemberre. —

Milyen a magyar katona?

Erdély határánál, Zsibó község mellett táborozott a kuruc csapat bizakodó kedvvel, nagy győzniakarással. A fákról már lehullottak az elsárgult levelek, a nemrég még lombdús büszke jegenyék ágai úgy meredeztek az ég felé, mint leégett házak üszkös gerendái: feketén és reménytelenül.

Annál nagyobb volt a vígság, a heje-huja a kuruc vitézek között. Harcra volt kilátás, annak pedig ökelmék mindenkor nagy barátai voltak, mert hiszen a labancot ütni, csodálatos gyönyörűség volt számukra. Harsogott is a tárogató, zengett a dal, a boroskupák pedig állandóan üresek voltak. Mikor a jókedv a legnagyobb fokra hágott, a mulatozók közül hirtelen felállott egy vézna, sápadtarcú vitéz. Fegyverneki Sándor és kipirult arccal, tűzbenéző szemekkel kezdte szavalni:

...Kiontatom vérem apámért, anyámért,
Megöletem magam szép gyűrűs mátkámért,
Meghalok én még ma szép magyar hazámért...

De itt a jó vitéz is megállott, nem tudta folytatni, mert elnémította a zokogás. Erőtlenül ült le a lova mellé és nagyokat sóhajtott. De nem sokáig maradt egymagában, mert néhány perc múlva megjelent legjobb barátja, Sámson Gábor.

— Mi bajod lelkem, kis komám? Tán a bor szállott a fejedbe, vagy bizony az édesanyád szoknyája után vágyódsz? — kérdezte tőle tréfásan.

Fegyverneki felsóhajtott:

— Eltaláltad, kenyeres pajtásom, ő utána vágyódom. Nem láttam már három egész esztendeje, mióta Rákóczi fejedelem zászlója alatt harcolok. Ne csodálkozz hát, ha utána vágyom, ha becéző hangját szeretném hallani...

Gábor megvakarta a tarkóját.

— Tyű az áldóját! ez már nagy baj, hallod-e, igen nagy baj. De hallgass csak ide! Nekem van egy jó gondolatom. Pat-tanj fel azonnal lovadra és addig le se szállj róla, amíg haza nem értél. Ha keresni találának, majd kimentelek valahogyan.

Fegyverneki felhördült.

— Nem!... Azt már nem! Hogy én engedelem nélkül hagyjam el a helyemet?... Soha! Első a kötelesség!

Gábor erre megvonta a vállát és csak ennyit mondott elmenőben.

— Hát tudod, ha az én édesanyám élne és látni akarnám, bizony, ha kisbalták esnének is, elmennék hozzá! No, de elég

a szóból, már hívnak a cimborák, megyek hozzájuk... Hát csak fel a fejjel, cimborák! — azzal továbbment.

Sándor egyedül maradt. Gyötrődött szegény; harcolt benne az édesanyja utáni vágy és a kötelességérzet. És hosszú tusakodás után mégis az édesanyja győzött. Felugrott helyéről, fölpattant lovára s odaugratott a parancsnoka elé.

— Vitéz parancsnok uram, megyünk-e az ellenségre hamarosan?

— Miért kérdezed, fiam, tán nem nyughatsz már békén? Hiszen majd kerül sor arra is, csak bevárjuk a többieket.

— Köszönöm, parancsnok uram, addig én elnézek egy kicsit a szomszédba. De akkorra, amikor kell, itt leszek! — Azzal már meg is sarkantyúzta lovát s mint a szélvész, elvágatott.

Órákhosszat rohant eszeveszetten, már nemcsak a lóról, de a gazdájáról is patakban folyt a veríték. Sándor komoran, összeszorított szájjal ült a nyeregben. Nem tudott felvidulni még arra a gondolatra sem, hogy nemsokára látni fogja régén-látott édesanyját.

— Hát kuruc vitéz vagy te, vagy sehonnai bitang? — jajdult fel benne a lelkiismeret. — Nem szégyeled magad, Sándor?!

Még jobban megsarkantyúzta lovát, s meg sem állott, míg haza nem ért. Ott az édesanyja nyakába borult azon porosan, piszkosan, ahogy leszállt a lóról, megölelte, megcsókolta, alig tudott szóhoz jutni szegény asszony.

— Nézze, édes jó anyám, élek még, egészséges vagyok! Majd hazajövünk nemsokára, ha diadalmasan lobog a szabadság szent zászlója!! Na, Isten vele édesanyám, csak ezt akartam mondani!

Azzal se szó, se beszéd, újra ott hagyta ámulatából még alig felébredő anyját, lovára pattant s vágatott vissza, az elhagyott táborba.

Ha hazafelé gyorsan vágatott, visszafelé már repült is! Éppen jókor érkezett! A kurucok már javában verték a labancot. Sándor közéjük ugratott, kirántotta kardját. Az acélpenge megvillant a nap sugaraiban s ahová sújtott, elszállott az élet. Így talán még sohasem harcolt a kuruc vitéz sem, mint ez a sápadt arcú, vézna vitéz. De meg is adta az árát! A labancok látva a keményöklű kurucot, közrekapták és a bátor leventét halálra gázolták, mivel fegyverrel egyik sem mert vele szembeszállni.

Igy halt meg a hőslelkű Fegyverneki Sándor ott a csatatéren... Hazájáért érző szíve megszűnt dobogni s lelke, amely nem tudott elszakadni az édesanyjától sem búcsú nélkül, ott állott már az Isten ítélőszéke előtt.

A Mindenható szeretettel végignézett az immár megtért lelken és csöndesen megszólalt;

— Mit műveltél a földön, fiam?

— Nem igen sokat még, Teremtőm, Uram, mert nem volt

rá időm. Hiszen még fiatal vagyok. De azért mégis tettem egyet felséges Istenem; meghaltam a magyar szabadságért...

— Derék ember vagy, Fegyverneki Sándor — szólott hozzá az Ur, — mától kezdve itt leszen helyed országomban. De, mondjad csak... nem sajnáltad otthagyni még a földet, jó vitéz?

— De igen, én Istenem... porba tiport magyar hazámat... és az én édes jó anyámat...

Az Ur most gyöngéden magához intette a vergődő lelket és a messzeségbe nézve mutatott;

— Ne féltsd, fiam, a magyar szabadságot, mert arra én vigyázok! Nyugodj meg hát... Az édesanyád pedig... itt vár téged az én országomban... Nézz csak oda, kit látsz ott, az angyalok között szeliden és mosolyogva?

— Édesanyám! — sóhajtott a fiú boldogan.

Az anyja megölelte s könnyek között mondta fiának:

— Mindent láttam, fiacskám, mindent... Derék fiam és vitéz kuruc voltál, szófogadó, s mindig teljesítetted kötelességed. De ezentúl el nem hagyjuk egymást többé sohasem!

(*Arató Béla.*)

A HŐSÖKÉRT IMÁDKOZOM.

Mikor a nap int a mezőknek,
Mikor e lepkék kergetőznek,
Mikor a szegfűk nyiladoznak,
Mikor a rózsák illatoznak;
Én elfelejtek minden örömet.
Összekulcsolom a két kezem
S emlékezem...

Látom a csaták vérviharját,
Hallom az ágyúk vad haragját,
Hallom a hősök felhörgését,
Látom a testvér ömlő véré
S feléled lelkem minden bánata...
Összebb kulcsolom a két kezem,
— Emlékezem...

Elszáll a lelkem öhozzájuk,
Megmozgatom a keresztfájuk,
Virágot szórok szent porukra,
Örökké élő templomukra, —
S amíg a hősök csendben alszanak,
A fejfájukat sorra csókolom;
Imádkozom...

Móra László.

Az uzsoki piros virágok.

Hallottátok ugy-e, hogy vitéz honvédeink ismét átkeltek a Kárpátokon és diadalmasan elűzték határunkról az orosz seregeket! Bizony, sokszor oda kellett állni a magyarnak határaihoz, s fegyverrel kezében kellett megvédelmeznie szép országát. De különösen a vadregényes kárpáti bérceket és völgyeket öntözte rengeteg magyar vér. Azóta nyílnak ott piros virágok... a magyar katonák elhullott véréből nőnek...